

har givet for lidt og for daarligt Arbejde for de Penge, han har faaet. Dermed skal jeg lade disse Momenter ligge, blot et endnu skal jeg tage op. Det ærede Medlem sagde, at jeg havde ligget paa Knæ, — jeg tror, det var det Udtryk, han brugte — for Kapitalen. Ja lad mig spørge det ærede Medlem om een Ting, har det ærede Medlem nogen Sinde paa offentligt Sted sagt dem; han repræsenterede, saa haarde Sandheder, som jeg her har sagt Kapitalen, saa kunne vi to tale om, hvad det vil sige at ligge paa Knæ, thi den Stilling har det ærede Medlem aldrig truffet mig i.

Hvad det saglige angaar, vil jeg omtale, hvad det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Bluhme) bemærkede om Luksus. Det var en Bemærkning af den Slags, som er meget værre end noget helt urigtigt, den var nemlig halvt urigtigt. Det rigtige i den var det, at hvad der er Luksus til en Tid, er ikke Luksus til en anden. Hele Kultur-Evolutionen beror netop i meget væsentlig Grad paa, at de nedre Lag efterhaanden arbejde sig op og erobre det, som de øvre Lag tidligere havde Eneret paa. Der falder mig ind, hvad en gammel Historieskriver Dandolo fra det 12. Aarhundrede fortæller om en Dogekone, som en Doge havde hentet fra det mere fremskredne Byzants. Han siger om hende: Saa gudsforgaaen og yppig var dette Menneske, at hun førte Maden til Munden med Sølvinke — d. s. v. en togenet Sølvgaffel —, men Gud straffede hende ogsaa for hendes Ugudelighed, thi hun raadnede op i levende Live. Mindre kunde det ikke være den Gang for at bruge det Redskab, som vi nu alle mene, det er Griseri at undvære ved et Bord, enten det nu er af det omtalte Metal eller af et andet. Det er det rigtige i Bemærkningen, men det forkerte er det, at der ikke til enhver given Tid skulde være noget, som hedder Luksus, det vil sige noget, som kun den mere bemidlede er i Stand til at forskaffe sig, og som det, fordi den mere bemidlede har den større Skatteevne, er fuldstændig berettiget at belægge med en større Skat.

Dernæst kommer jeg til det Foredrag, som blev holdt af det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg). At gaa dette igennem Punkt for Punkt, hvil-

ket kunde være overordentlig interessant, vilde tage Timer; jeg vover ikke at byde det høje Ting det. Jeg har ladet det gaa gennem et Sold af nogenlunde Aabenhed, og jeg finder da, naar denne Proces er færdig, tilbage i Soldet tre større Substanser, nemlig Bemærkninger om Karl Marx, replicerende til Udtalelser, jeg skulde være kommen med, et Toldforedrag og endelig et Foredrag om Socialisme. Det er disse tre Ting, som jeg vil behandle.

Hvad angaar Bemærkningerne om Karl Marx, saa var det ærede Medlem meget vred over, at jeg havde sagt, at Tantiemesystemet, som det anvendes ved Statsbanerne, lugtede mig for meget af Karl Marx' Merværdi, og at jeg syntes ikke om den Parfume. Jeg havde vist, at dette System i sin Anvendelse ved Jernbanerne fik Funktionærerne og Arbejderne til at yde et Arbejde ud over det normale, for hvilket de ikke modtog en tilsvarende Andel af det Udbytte. Jeg havde vist, at dette Kapitalen. Det er netop det, som Karl Marx betegner ved Merværdien og det, sagde jeg, syntes jeg ikke om, den Parfume syntes jeg ikke om, men det gøre virkelig de Herrer Socialdemokrater heller ikke. Hele deres Arbejde gaar netop ud paa at faa denne Merværdi skaffet ud af Verden. Det var altsaa saa langt fra noget, jeg sagde til Gunst for Merværdien, tværtimod, jeg viste, at hvad man kaldte Tantiemesystemet i Virkeligheden ikke var andet end en modificeret Form for, hvad Karl Marx kaldte Merværdien, og den var jeg imod. Nogen Despekt mod Karl Marx har der ikke været Tale om, thi jeg har ikke paa noget Tidspunkt givet mig af med en Vurdering af Karl Marx. Hvis det ærede Medlem vil have den, skal jeg gerne i faa Ord give den. Det er nemlig ganske simpelt den: Karl Marx' videnskabelige Betydning ligger efter min Mening i den udstrakte Anvendelse, han har gjort af den historiske Metode, og dernæst i, at han har fremmet de Undersøgelser paa Værdilærens Omraade, som i dette Øjeblik fortsættes i alle civiliserede Lande, og som en Gang om mange, mange Aar ville træde fra det videnskabelige Laboratorium ud i Livet. Hvad hans Betydning for Livet angaar, er det min Vurdering af Karl Marx, at han i dette har nedfældet Pag-